

CZECH / TSCHEQUE / CHECO A1

Higher Level / Niveau Supérieur (Option Forte) / Nivel Superior

Thursday 13 May 1999 (afternoon)/Jeudi 13 mai 1999 (après-midi)/Jueves 13 de mayo de 1999 (tarde)

Paper / Épreuve / Prueba 1

4h

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Do NOT open this examination paper until instructed to do so.

This paper consists of two sections, Section A and Section B.

Answer BOTH Section A AND Section B.

Section A: Write a commentary on ONE passage.

Section B: Answer ONE essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

NE PAS OUVRIR cette épreuve avant d'y être autorisé.

Cette épreuve comporte deux sections, la Section A et la Section B.

Répondre ET à la Section A ET à la Section B.

Section A: Écrire un commentaire sur UN passage.

Section B: Traiter UN sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres); les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS CANDIDATOS

NO ABRA esta prueba hasta que se lo autoricen.

En esta prueba hay dos secciones: la Sección A y la Sección B.

Conteste las dos secciones, A y B.

Sección A: Escriba un comentario sobre UNO de los fragmentos.

Sección B: Elija UN tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

ČÁST A

Napište komentář na JEDNU z následujících pasáží:

1(a)

JAK DALEKO JE SLUNCE

Proč je v létě horko?

V létě se země přikloní k slunci, proto je tepleji.

Dalo by se slunce něčím naklonit, aby také v zimě bylo teplo?

5 *Sluncem se nedá pohnout, je velké a těžké. Kromě toho není čím do něho strčit.*

Nedalo by se slunce přistrčit hodně dlouhým pohrabáčem?

To by se nedalo, slunce je příliš daleko.

10 *Nedalo by se slunce postrčit ani nejdelším pohrabáčem na světě?*

Ne, slunce je příliš daleko. Kromě toho, i kdyby měl někdo tak dlouhý pohrabáč a na slunce dosáhl, pohrabáč by shořel. --

15 *Pohrabáč přece nemůže hořet!*

Na slunci shoří i pohrabáč. Na slunci shoří všechno.

I kamna?

Na slunci by shořela i kamna.

20 *I komín?*

Na slunci by shořel i komín.

Jak se tedy na slunci topí, když shoří i komín?

Na slunci se netopí, protože na slunci nejsou lidé.

25 *Kdyby na slunce přilétli lidé v raketě, také by shořeli?*

Shořeli by i s raketou.

Může někdo doletět ke slunci?

Ne.

Ani pták?

30 *Ne, nikdo živý k němu nedoletí. Ale někdy se stane, že nějaký pták si myslí, že by ke slunci doletět mohl. Ostatní ptáci mu to rozmlouvají, neboť někteří z nich už ke slunci letět zkusili, ale jen se unavili a nedoletěli. Pták jim však nevěří a rozhodne se, že příštího rána vyletí.*

35 *Příštího rána tedy vstane obzvláště časně a vyčistí si pečlivě křídla. Napije se z potoka a nasnídá se hodně, ví totiž od ostatních ptáků, kteří už před ním zkoušeli doletět k slunci, že cesta je daleká a namáhavá.*

40 *Potom se náš pták rozloučí se všemi ostatními ptáky, s těmi, kteří už letěli, i s těmi, kteří dosud ke slunci neletěli, vezme si do drápků něco jídla k svačině a něco jídla k obědu a dokonce i k večeři, protože ví, že cesta bude skutečně dlouhá,*

a potom vzlétne. Letí tak, že zobákem namíří přímo ke slunci, ale zároveň šetří síly, tuší, že kdyby se příliš unavil, ke slunci by nedoletěl.

50 Tak tedy letí a skutečně stoupá vzhůru, nejprve vidí les, ze kterého vzlétl, domy a věže kostelů i řeku, která obtéká les. Ještě slyší ostatní ptáky v lese, datla, který jako obvykle buší zobákem do kmene, slyší kukačku, také houkání vlaku, a zvony z kostelní věže slyší, ale jak stále stoupá
55 vzhůru, les pod ním mizí, také domy, z řeky už je pouhá nitka, která se třpytí. Zato pták vidí mraky, a když se vznese i nad ně, připadají mu jako bílé hory, jako zasněžené kopce. To už je poledne, zem zmizela a pták neslyší nic, letí však dál, stoupá
60 stále výš, nad sebou vidí slunce a nebe, které je temně modré.

Pták se už cítí dost unaven, na chvíli tedy přestane mávat křídly, jen se tak houpe v té velké výšce, sní svůj oběd a zase letí vzhůru. Teď už mraky pod ním nejsou téměř vidět a nebe je pusté
65 a studené, pták se chvěje zimou, ale stále letí, křídla ho už bolí, je celý zemdlený, stoupá však, míří ke slunci.

Nastane večer, pták sní poslední svoje jídlo
70 a stoupá dál, slunce nevidí, jenom hvězdy. Chce se mu spát, ale nemá, kde by si odpočinul, navíc ví, že musí letět, neboť slunce je daleko. Stoupá tedy stále výš, celou noc mává křídly. Už skoro nemůže a představuje si les a větev, na niž by aspoň na chvíli usedl, a ráno, když vyjde opět slunce, pták je úplně sám a nevidí nic než nebe
75 a slunce, a tu si všimne něčeho strašného: slunce je stále stejně daleko. Ačkoliv letěl celý den a celou noc a letěl tak, že si ani chvíli neodpočinul,
80 slunce je stále stejně daleko. Tehdy pták pochopí, že kdyby letěl ještě další den a další noc a ještě mnoho dní i nocí, nedoletěl by stejně, neboť slunce je příliš daleko.

Co udělá ten pták?

85 *Vrátí se. Musí se vrátit do svého lesa a potom všem ostatním ptákům vypráví o své cestě a radí jim, aby neletěli ke slunci, protože by se jenom zbytečně unavili a stejně nedoletí. Ptáci mu naslouchají, pokyvují hlavičkami, a mnozí, zvláště ti mladí, si myslí: však uvidíme. Tys nedoletěl, ale my určitě doletíme.*

Ivan Klima, *Jak daleko je slunce*, Praha, 1995

1(b)

S O C H Y A S N Í H

Sníh sochy miluje a odpočívá na nich
bělostným peřím pádu.

Na hlavách světců,
na klopách generálů,

5 na řadrech z bronzu nebo z pískovce,
tam všade postýlá si sníh.

Na starých náměstích, kde po půlnoci
už jenom vlastní srdce slyšíš bít,

10 na římském nose Karla z Žerotína,
všade, kde anděl nad římsu se vzpíná,
na krásných torsech — neroztává sníh.

Pamatuješ, smrákání bylo jako tužka,
tolik čar, dráty nad ulicí, bláto,
zas padal první sníh a na tvých vlasech tál,

15 na sochách ale trval.

Všechno by dali staří pánové,
metály s kabátů,
ze svatozáře zlato,
sochaři pravý baret z Francie,

20 všechno by dali za to,
Venuše v podloubí dva prsy jako kámen,
jediná kdyby žilka, živá, tepající,
pod bronzem zmodrala

a s čela horkého a s rozpálené tváře

25 kapička prvá,
druhá, třetí, potom pátá . . .

Jan Skácel, *Kolik příležitostí má růže*, Praha, 1957

CAST B

Napište esej na JEDNO z následujících témat. Odpověď v této části se musí zakládat aspoň na dvou z děl z PART 3, která jste studoval(a). Odkazy na jiná díla se povolují, ale nesmí tvořit jádro odpovědi.

2. "V lidském životě jsou komedie a tragédie nečlenně propletené". Do jaké míry platí tento výrok pro postavy studovaných děl?
3. "V literárním díle postavy a jejich vzájemné působení jsou důležitější než děj". Do jaké míry s tím souhlasíte? Platí tento výrok pro díla, která jste studoval(a)?
4. Posuďte roli a význam konfliktu v knihách, které jste studoval(a).
5. Porovnejte roli a interpretaci postav příslušníků cizího prostředí (např. cizinci, tuláci, poutníci, vydědění, rebelanti) v knihách, které jste studoval(a).
6. Popíšte a porovnejte pojetí hrdiny a hrdinství v knihách, které jste studoval(a). Jaké stylistické prostředky použili autoři při popisu hrdinů a hrdinství?